

Hoofdstuk XXXVI

Met hoofdstuk 35 is het eerste deel van Jesaja feitelijk geëindigd. De vier volgende hoofdstukken vormen een afzonderlijk geheel en kunnen gevoegelijk beschouwd worden als een afsluiting van de vorige hoofdstukken en als eene inleiding tot de volgende. Wat toch in de vorige hoofdstukken meermalen profetisch is geschilderd wordt hier historisch verhaald. Bijna hetzelfde is ook reeds verhaald in II Kron. 18: 13-20; 19 en II Kron. 32. De geleerden zijn het nog nimmer eens geworden over de vraag waar het oorspronkelijk verhaal is gegeven: daar of hier, of dat beide verhalen een gemeenschappelijke bron ten grondslag hebben, doch heel deze kwestie is van geene praktische waarde en kan bovendien onmogelijk uitgemaakt worden. Wij voor ons zijn ten volle overtuigd dat beide verhalen woordelijk door den Heiligen Geest, zij het dan ook door bemiddeling van de mannen Gods, geïnspireerd zijn. Op grond van II Kron. 32:32 meenen sommige uitleggers, dat we in deze historische hoofdstukken een gedeelte hebben van de Biografie, de levensbeschrijving, die Jesaja van Koning Hiskia heeft gegeven. En het moet erkend, dat er voor deze gedachte wel iets is te zeggen, doch het kan natuurlijk ook al weder niet bewezen worden.

Sanherib valt in Juda

Vers 1

1. En het geschiedde in het veertiende jaar van den koning Hiskia, dat Sanherib, de koning van Assyrië, optoog tegen alle vaste steden van Juda, en nam ze in.

Tot recht verstand van heel dit verhaal is het voor den lezer noodig, dat hij de geschiedenis van Hiskia met name die van Sanherib's inval helder voor den geest hebbe, zooals dit ook beschreven is deels in II Kron. 32:32, deels in II Kon. 14 tot 16, waaruit blijkt, dat de Koning Hiskia eerst moedig alle middelen ter verdediging heeft aangewend, hierin bijgestaan door zijn volk, maar dat daarna de moed hem begeben heeft.

De lezer gelieve de bewuste plaatsen zelf te lezen.

Rabsake

Verzen 2 en 3

2. En de koning van Assyrië zond Rabsake van Lachis naar Jeruzalem tot den koning Hiskia, met een zwaar heir; en hij stond aan den watergang des oppersten vijvers, aan den hoogen weg van het veld des vollers.

3. Toen ging tot hem uit Eljakim, de zoon van Hilkia, de hofmeester, en Sebna, de schrijver, en Joah, de zoon van Asaf, de kanselier.

Uit II Kon. 18:17 kunnen wij zien, dat Sanherib nog twee legerhoofden gezonden had met Rabsake, die den titel *Tartan*, 20: 1, en *Rabsaris* droegen. Er was dus eene commissie van drie, doch daar Rabsake het woord voerde, noemt Jesaja hem alleen. Rabsake is geen naam, maar een titel en beteekent overste der schenkers, een zeer aanzienlijke post aan een Oostersch hof. Oorspronkelijk moesten deze grootwaardigheidsbekleeders voor den vorstelijken wijnkelder zorgen en de gcschonkene wijnen proeven vóór hun koning er van dronk, ten einde alzo voor dezen het gevaar van vergiftiging te voorkomen. Later nam zulk een opperschenker echter ook wel andere hooge posten waar. Althans deze titel dekt veel meer dan juist aan het schenken verbonden was. Voorts mag het zeker wel opmerkenswaardig genaamd worden, dat deze commissie van Sanherib hier verscheen en bij monde van Rabsake den Heere bespote op dezelfde plaats, waar Achaz vroeger Jehova bespot had, hoofdstuk 7. Aangaande de personen Eljakim en Sebna zie men het aangeteekende op deze personen in hoofdstuk 20.

Rabsake Hoont Hiskia en Jehova

Verzen 4 tot 10

4. En Rabsake zeide tot hen: Zegt nu tot Hiskia: Zoo zegt de groote koning, de koning van Assyrië: Wat vertrouwen is dit, waarmede gij vertrouwt?

5. Ik mocht zeggen (doch het is een woord der lippen) er is raad en macht tot den oorlog; op wien vertrouwt gij nu, dat gij tegen mij rebelleert?

6. Zie, gij vertrouwt op dien gebrokenen rietstaf, op Egypte; op denwelken zoo iemand leunt, zoo zal hij in zijne hand gaan en die doorboren; alzo is Farao, de koning van Egypte, al dengenen, die op hem vertrouwen.

7. Maar zoo gij tot mij zegt: Wij vertrouwen op den HEERE, onzen God; is Hij die niet, wiens hoogten en wiens altaren Hiskia weggenomen heeft, en die tot Juda en tot Jeruzalem gezegd heeft: Voor dit altaar zult gij u nederbuigen?

8. Nu dan, wed toch met mijnen heer, den koning van Assyrië: en ik zal u twee duizend paarden geven, zoo gij voor u de ruiters daarop zult kunnen geven.

9. Hoe zoudt gij dan het aangezicht van een' eenigen vorst, van de geringste knechten mijns heeren, afkeeren? Maar gij vertrouwt op Egypte, om de wagenen en om de ruiteren.

10. En nu, ben ik zonder den HEERE opgetogen tegen dit land, om dat te verderven? De HEERE heeft tot mij gezegd: Trek op tegen dat land, en verderf het.

Voor *Ik zeg* kieze men met II Kon. 18: 20 *Gij zegt*, daar dit beter zin geeft in den mond van den trotschen snoever. Hij noemt zijn vorst „de groote koning, de koning van Assyrië,” terwijl hij daarentegen Hiskia niet verwaardigt met den titel koning. De

trotsche uitlatingen van dezen hofbeambte en legeraanvoerder van Sanherib komen ten volle overeen met de brallende inscripties, die de Assyriologen ons van de Assyrische koningen ontcijferd hebben. Hij spreekt van Hiskia, alsof hij een baardelooze knaap ware, noemt zijne woorden ijdel geklap en bespot zijn vertrouwen op Jehova. Doch niet alleen zijn Godsvertrouwen wordt bespot, doch ook het vertrouwen op Egypte. Dewijl er veel riet in Egypte groeide en daar de rietstaven tot verschillende doeleinden gebruikt werden, zoo vergelijkt hij zeer gepast het vertrouwen op Egypte bij een leunen op een rietstaf en nog wel een geknakte, zoodat hij de hand doorboort van hem die er op leunt. In deze prachtige en zinrijke vergelijking school meer waarheid dan Rabsake zichzelf bewust was en gaf in elk geval eene waarheid te kennen, die Jehova Zelf ook reeds bij monde van Jesaja had uitgesproken. Zie 20; 30: 3. Heeft de snorker van Hiskia geene hooge gedachten, van Faraö al evenmin. Hij geeft hier „een mengsel van waarheid en leugen.” Wij krijgen in heel het optreden van Rabsake den indruk, dat hij een knap en zeer geslepen mensch geweest is. Heeft hij eerst Hiskia in zijn politiek aangetast, hij tast hem vervolgens in zijne religie, zijn Godsvertrouwen aan. Hij weet blijkbaar meer van den Joodschen godsdienst en van het karakter van Hiskia af dan de meeste Heidenen zijner dagen. Hij acht dit Godsvertrouwen van Hiskia zulk een gewichtig punt, dat hij er tot viermalen toe op terug komt. Dit was dan ook trouwens het hoofdpunt in kwestie en hij schijnt dit instinctmatig gevoeld te hebben. Hij verraadt echter ten zeerste zijne onkunde in Israëls godsdienst, als hij meent, dat Hiskia de altaren van Jehova afgebroken heeft. Kennelijk wil de slimmerd hiermede het volk tegen Hiskia ophitsen, tenzij hij naar anderer gevoelen, er de onmacht van Jehova mede wil aantoonen.

In vers 8 bespot hij Hiskia's leger, vanwege zijn gebrek aan ruitelij. Spottend zegt hij een weddenschap met Hiskia te willen aangaan en dat hij hem twee duizend paarden wil geven, indien Hiskia daar ook maar zooveel ruiters op zal kunnen geven, die bekwaam zijn om te paard den krijg te voeren. Wat zou Hiskia ook met ruitelij doen, daar hij immers rekent op de hulpstroepen van Egypte's uitstekende ruiterbenden. Hoogmoediger, tartender, tergender en honender kan het haast niet! Eindelijk komt de vermetele trotsaard weer terug op de hulpe des Heeren. Mocht Hiskia al meenen, dat Jehova hem helpt, dan is hij daarin ten eenenmale verkeerd, want Hij staat ook als bondgenoot aan de zijde van Rabsake. Hij beweert, dat Jehova ook tot hem gezegd had om tegen Juda op te trekken en het land te verderven. Ook dit was ongetwijfeld weder een “spelen op het klavier der volksconsciëntie.” Het dom en bijgeloovig volk kon er licht toe gebracht worden om dezen leugen te gelooven, temeer daar het de waarheid van Jesaja's prediking niet had aangenomen. Sommigen meenen, dat hij profetiën als van Jes. 10:5 gekend heeft, doch hoewel de mogelijkheid daarvan kan toegegeven, de zekerheid wordt hier gemist en het is beter om hier aan list en logen van dezen sluwaard te denken.

Verzoek aan Rabsake om in het Syrisch te Spreken

Vers 11

11. Toen zeide Eljakim, en Sebna, en Joah tot Rabsake: Spreek toch tot uwe knechten in het Syrisch, want wij verstaan het wel; en spreek niet met ons in het Joodsch, voor de ooren des volks, dat op den muur is.

Dit verzoek werd beleefdelijk gedaan door Hiskia's driemanschap met het doel te voorkomen, dat het volk onder den invloed van de gladde tong van dezen geslepen gast zou komen. Rabsake sprak in het Hebreeuwsch en kon dus door al het onkundig volk op den muur verstaan worden en dit kon de bangste gevolgen, ja zelfs burgeroorlog na zich sleepen, zoodat het dus niet te verwonderen is dat zij dit gaarne voorkomen. Was dit verzoek beleefd en werd het gedaan met een goed doel, het verzoek was aan een man als Rabsake toch niet heel wijs, want zij hadden van te voren wel kunnen weten, dat een verwaand karakter als Rabsake hun in niets ter wille zou zijn. Wij zien dan ook, dat hij met een echt duivelsch leedvermaak en naar het duivelsch beginsel van verdeel en heersch straks nog harder in zijn brabbel-Hebreeuwsch begint te schreeuwen voor de ooren des volks. De mannen van Hiskia hadden moeten beseffen, dat het hem daarom juist te doen was en dat hij daarom reeds als Joodsch-sprekende door Sanherib gezonden was, want hoewel het Syrisch of Arameesch de diplomatentaal dier dagen was. zoo was hij toch onmiddellijk begonnen Joodsch te spreken. Hadden de mannen dit verzoek willen doen, dan hadden ze althans de laatste zinsnede moeten weglaten: „voor de ooren des volks, dat op den muur is.” Want deze hoorden nu dit verzoek ook en 't moet wel eenigermate pijnlijk voor hun gevoel geweest zijn—het volk mag dom zijn, het voelt steeds diep!—terwijl het anderzijds hen gunstig voor Rabsake gestemd moet hebben, dat deze wilde, dat het volk hem verstond. Nu konden ze immers ook op den muur blijven staan om aan de nieuwsgierigheid te voldoen. Zoo werd dan door dit verzoek, hoe goed ook bedoeld, juist het tegenovergestelde verkregen van hetgeen bedoeld was. De diplomaten van Jeruzalem waren niet opgewassen tegen die van Assyrië!

Rabsake Richt Zich tot het Volk

Verzen 12 tot 20

12. Maar Rabsake zeide: Heeft mijn heer mij tot u gezonden om deze woorden te spreken? is het niet tot de mannen, die op den muur zitten, dat zij met ulieden hunnen drek eten, en hunne pis drinken zullen?

13. Alzoo stond Rabsake, en riep met luider stem in het Joodsch, en zeide: Hoort de woorden des grooten konings, des konings van Assyrië!

14. Alzoo zegt de koning: Dat Hiskia u niet bedriegc, want hij zal u niet kunnen redden.

15. Daartoe, dat Hiskia u niet doe vertrouwen op den HEERE, zeggende: De HEERE zal ons zekerlijk redden; deze stad zal niet in de hand des konings van Assyrië gegeven worden.

16. Hoort naar Hiskia niet; want alzoo zegt de koning van Assyrië: Handelt met mij door een geschenk, en komt tot mij uit, en eet, een ieder van zijnen wijnstok, en een ieder van zijnen vijgeboom, en drinkt een ieder het water zijns bornputs;

17. Totdat ik kom en u haal in een land, als ulieder is, een land van koren en van most, een land van brood en van wijngaarden.

18. Dat Hiskia ulicden niet verleide, zeggende: De HEERE zal ons redden; hebben de goden der volken, een ieder zijn land, gered uit de hand des konings van Assyrië?

19. Waar zijn de goden van Hamath en Arpad? Waar zijn de goden van Sefarvaïm? Hebben zij ook Samaria van mijne hand gered?

20. Welke zijn ze onder al de goden dezer landen, die hun land uit mijne hand gered hebben, dat de HEERE Jeruzalem uit mijne hand redden zou?

Hier gaat de trotsaard nog een schrede verder en stelt ook verachtelijk Hiskia's diplomaten terzijde, om zich uitsluitend tot het volk te richten. En tot die domme scharen richt hij een van de meest gruwzame en Godslasterlijke toespraken, die er ooit gehouden zijn. Toch is er welbezien ook weer niets nieuws onder de zon, want Frankrijk volgt thans ten aanzien van het Duitsche volk dezelfde Rabsake-methoden en ook reeds voor Rabsake had het zaad der slang dezelfde „listige omleidingen des duivels” weten aan te wenden. Hij laat eerst dan uitkomen, dat Sanherib hem gezonden heeft tot het volk en niet tot het gouvernement van Juda. Want dit volk—en hier komt hij het volk weer in het gevele!—zal immers bij de belegering den last moeten dragen. Als straks de honger en de dorst nijpt, zullen ze met de regeering hun eigen „drek eten en hunne pis drinken.” Hij had met deze gruwzame voorstelling voor het volk daar op den muur geen raker zet kunnen doen. Hij houdt bij alles wat hij zegt het verraderlijk oogmerk voor de aandacht, dat het volk in ontevredenheid zich n.l. tegen zijne wettige regeering zal verzetten en in opstand losbreken en tot den vijand vallen. Overigens toont hij hier onkundig te zijn van Hiskia's wijze waterverzorging, tengevolge waarvan de belegeraars eerder gebrek aan water zouden krijgen dan de belegerden. Zie II Kron. 32:3,4. In tegenstelling van het nijpend gebrek bij het beleg wijst hij op den milden overvloed, dien het volk bij vrijwillige overgave in het land van Assur zal ontvangen. Daar zal ieder zijn eigen veldvruchten eten en zijn eigen bronwater drinken en in een land van overvloed, evenals Kanaän, hun eigen land, overvloed hebben. Het hoofdthema van zijn schandelijke toespraak is echter dit: Hiskia is een bedrieger, laat hem los en kom tot ons. Men luistere slechts naar zijn eigen woorden: „Dat Hiskia u niet bedriege.—Dat Hiskia u niet doe betrouwen op Jehova.—Hoort naar Hiskia niet, maar naar den Koning Sanherib.—Dat Hiskia u niet verleide met zijn Godsvertrouwen!” Men gevoelt zoo maar, dat de betoonde vrees der gezanten hem des te brutaler heeft gemaakt en dat hij in goede hope leeft dat het volk in opstand tegen zijn souverain zal komen en met pak en zak tot Sanherib zal uitgaan. Wat Rabsake met zijne hooge woorden kan doen, dat doet

hij niet met de stormrammen. Eene overwinning van de eerste soort is ook gemakkelijker, goedkooper en veiliger. Het godslasterlijke van zijn spreken komt daarin uit, dat hij telkens weer op Hiskia's vertrouwen op den Heere terugkeert om dat bespottelijk te maken en zelfs als misdadig en het volk verleidend voor te stellen. Hij wijst naar de goden der vreemde volken en zelfs naar die van Samaria en vraagt: Waar zijn ze? Hebben ze van mijne hand gered? Speculeerend op 's volks kleingeloof en bijgeloof roept hij triomfantelijk uit, hoe dat men nog zoo dwaas zou zijn om te gelooven dat de Heere Jeruzalem uit de hand van Sanherib redden zou. Wel mocht Hiskia thans met den dichter zeggen:

„'k Zal tot God mijn steenrots spreken:
Heer! waarom vergeet Gij mij?
'k Ga in 't zwart door rouw bezweken,
Om mijns vijands dwinglandij,
Die mij hoont, mij 't hart doorboort,
Dat gestaag deez' lastering hoort:
,Waar is God, op Wien gij bouwdet,
En aan Wien g'uw zaak vertrouwdet!' ”

Rabsake's List Mislukt

Verzen 21 en 22

21. Doch zij zwegen stil, en antwoordden hem niet een woord, want het gebod des konings was, zeggende: Gij zult hem niet antwoorden.

22. Toen kwam Eljakim, de zoon van Hilkia, de hofmeester, en Sebna, de schrijver, en Joah, de zoon van Asaf, de kanselier, tot Hiskia met gescheurde kleederen; en zij gaven hem de woorden van Rabsake te kennen.

Het was het verraderlijk doel van Rabsake om het volk aan zijne zij te krijgen. Daarop was geheel zijne honende rede aangelegd. Doch dit is hem niet mogen gelukken, want de onderdanen van Hiskia op den muur antwoordden hem met niet een woord. Het woordje zij moet men niet laten slaan op de drie gezanten, maar volgens II Kon. 18:36 op de lieden op den muur. Daar lezen we toch: „Doch het volk zweeg stil en antwoordde hem niet een woord.” En het is zoo kostelijk dat er terstond na de tot ongehoorzaamheid ophitsende rede volgt dat zij zwegen uit gehoorzaamheid aan Hiskia's gebod om Rabsake niet te antwoorden. Wij weten, dat het huis Davids altoos vijanden had en dat er ook in Jeruzalem velen waren, die de zachtvlietende wateren van Siloam verachtten, doch in deze ure des gevaars schaarde het volk zich blijkbaar als een eenig man rondom den troon van Hiskia.

Intusschen had de „speech” van Rabsake niet nagelaten uitwerking te oefenen. Het laatste vers van dit hoofdstuk wijst daarop, als het ons meldt, dat de drie hofbeambten van Hiskia ten teeken van droefenis en verslagenheid en vanwege hunne ergernis aan de godslastering hunne kleederen scheurden en alzoo tot hun

koning gingen. Er moest in hunne zielen eene mengeling van toorn, droefenis en vrees geweest zijn als ze ter audiëntie voor hun koning verschenen, vanwege de woorden van Rabsake. Hunne taak was geen gemakkelijke geweest.